

APRENDEMOS A DECIDIR

Grup de Recerca en Educació Intercultural (GREDI) de la Universitat de Barcelona

Durant el curs escolar 2005-2006, concretament els mesos d' octubre a juny, s'ha dut a terme al Institut de ensenyament secundari Bernat Metge, una experiència educativa de formació per a una ciutadania intercultural centrada en el desenvolupament del judici crític en l' alumnat de 3è. de l'ESO

L'experiència forma part d'un treball mes ampli orientat pel GREDI i amb la col·laboració de diversos instituts de Barcelona per a la validació d'una guia didàctica de formació per a la ciutadania per els joves. A les sessions setmanals de tutoria en grups de tres alumnes s'aplicava el material per al desenvolupament del judici crític com una de les dimension bàsiques de les competències ciutadanes. Això es realitzava aplicant dilemes que posteriorment l'alumnat debatia i amb tècniques com el sociodrama per a potenciar la seva capacitat de reflexió i anàlisi de temes de la realitat socio-educativa a la qual viuen i així aprofundir en els valors propis de la ciutadania intercultural: justícia, inclusió, equitat, tolerància, comunicació intercultural i participació activa i responsable. Al mateix temps es desenvolupava una sessió de formació per al professorat cada setmana a on es posaba en comú el treball de l'aula i els canvis que s'anaven produint.

OBJECTIUS

1er objectiu: Sensibilitzar l'alumnat de l'importància que adquireixen els estereotips i les imatges que connoten negativament les diferències de gènere, cultura o l'origen social.

2on. objectiu: Identificar(detectar) i valorar criticament els estereotips, els prejudicis y els actes discriminatoris projectats sobre determinats col·lectius, considerant els mecanismes socials que els sustentan i es troban a la seva base.

3er. Objectiu: Pendre consciència de la necessitat d'actuar per a introduir o promoure canvis basats en els valors clau d'una ciutadania intercultural inclusiva, justa i exercida a través d'una acció deliberativa en igualtat de condicions.

METODES

Es va desenvolupar una metodologia participativa que potencia el treball en equip a l'aula i l'aprenentatge cooperatiu entre l'alumnat i el professorat. El treball s'ha dut a terme mitjançant els materials el·laborats a la Guia Didàctica i que s'anava validant per el professorat. Aquest material tracta de dilemes amb una guia per al professorat i una altra per l'alumnat amb objectius, continguts, fitxes, justificació del cas, desenvolupament de les activitats, preguntes-guia per a la discusió,

activitats i recursos complementaris. A la guia de l'alumnat hi havia també activitats per a la discussió en grups i per a la presa de decisions en grup.

DURADA

Octubre 2005 – juny 2006

FASES

- 1. Diagnòstic general realitzat al curs anterior sobre el concepte de ciutadania entre els joves. Aquest diagnòstic, analitzat pel professorat, ha estat avaluat i ha servit com a base per a l'aplicació de la guia didàctica (duració: gener-maig 2005).**
- 2. Aplicació dels dilemes: sessions de tutoria (octubre 2005-juny 2006)**
- 3. Evaluació continuada amb els professorat (sessions setmanals) i amb l'alumnat a la fi de cada etapa del procés. Aquesta evaluació anava acompanyada de reunions amb tot el professorat que aplicava el material a tres centres de Barcelona. A cada activitat participava el professor corresponent més un membre de L'Universitat (novembre 2005-juny 2006).**
- 4. Intercanvi d'experiències entre els instituts participants: activitat de conclusió realitzada a l'Universitat de Barcelona sota el nom: "Universitat Portes Obertes" a on han rebut tant l'alumnat com el professorat participant un reconeixement (juny 2006)**

CONCRECIÓ

- Sessions setmanals de tutoria dividint l'alumnat en grups de tres a 3er de l'ESO.
- Sessions setmanals de formació amb el professorat.
- Trovades formatives per a l'intercanvi d'experiències entre el professorat, i una final amb l'alumnat.

RESULTATS OBTINGUTS

- 1. Desenvolupament de la consciència crítica entre els estudiants, donat que mitjançant la dinàmica del judici crític, l'alumnat va poc a poc incorporant en el seu pensament la reflexió dels fets relacionats amb la vida quotidiana i així poden valorar aquestes situacions i argumentar el seus punts de vista envers les mateixes.**
- 2. S'ha obtingut la validació del material aplicat pel professorat com a Guia Didàctica que pot ser aplicada a l'alumnat de secundària per a la formació d'una ciutadania intercultural. Actualment aquest material es troba en vies de publicació.**

3. El procés seguit ha contribuït a que l'alumnat desenvolupi capacitats participatives i valors per a la convivència: tolerància, inclusió, equitat i diàleg mitjançant les dinàmiques de treball realitzades a l'aula.
4. L'alumnat valora com a molt positiu la nova dinàmica de participació que s'ha generat a l'aula: discutir sobre temes controvertits posant en comú les diferències de pensament i estimulant la seva capacitat per a argumentar des d'un punt de vista crític.
5. Es desperta entre l'alumnat el desitg de compromís amb la millora de la realitat que els envolta.
6. L'alumnat aprèn a detectar i valorar críticament els diversos estereotips, prejudicis i actes discriminatoris dins de col·lectius socials propers a ells i que impedeixen que es desenvolupi una millor convivència social.
7. El professorat valora que els materials que s'estan implementant actualment poder constituir una bona guia didàctica per al desenvolupament del judici crític i la formació per a la ciutadania dins de la tutoria a cursos posteriors.
8. Es demostra que la motivació del professorat es fonamental pel desenvolupament de l'aprenentatge de l'alumnat. La dinàmica dins de l'aula depèn de la motivació que el professorat desperti en el seu alumnat.

La financiació s'ha obtingut gràcies a la concessió d'un projecte d'I+D que ha estat concedit al GREDI per al segon cicle de l'ESO. El procés dut a terme ha estat molt positivament acceptat per tots els implicats, i ha permès aprofundir en l'aplicació del material i els seus resultats. Es valora molt positivament l'intervenció del professorat a les reunions –molt intenses i animades- dins d'un clima de confiança i treball que ha permès assolir els objectius establerts i tenir una continuïtat.

Pilar Fernández